

SLOVENSKI NAROD

Izjava vseh dan popoldne, izvenredni modelje in praznike. — Inzerati do 30 petič 4 2 D, do 100 vrt 30 50 p, večji inzerati petič vsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravištvu: Kaniševa ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Kaniševa ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poslana plačana v gotovini.

Plemenske fronte

Prvi del proračunske debate se bliža zaključku. Ako bo šlo po načrtu, bo splošna debata jutri končana, nakar se bo v četrtki vršilo prvo glasovanje. Sledila bo na to podrobna razprava o posameznih poglavjih, ki mora biti končana do konca marca. Z 31. marcem poteka sedanja proračunska doba in bi nato nastopilo v finančnem gospodarstvu države brezpravno stanje, ako novi proračun do takrat ne bi bil sprejet.

Kakor danes kaže, pa bosta proračun in finančni zakon pravočasno pod streho, ker ni verjetno, da bi prišlo prej do krize. Gospoda Pašić in Radić sta vsaj začelo pobotala; Radić, ker sploh nima namena iti iz vlade, vsaj sedaj še ne. Pašić pa, ker za enkrat nima drugega izhoda. Novih pripravah zavezniškov ne more dobiti, namena s samoradikalno volilno vlado pa je naletela i v javnosti i pri drugem ustavnem faktorju na tak odpor, da jo je moral opustiti.

Kljub temu pa ne more nihče dvomiti, da je sedanji položaj trajno nevzdržen. Zadnji sporazum med gg. Radićem in Pašićem ni nič bolj iskren kakor je bil oni sloviti, nedavno objavljeni sporazum med njunima strankama. Na neiskreni bazi pa je uspešno sodelovanje nemogoče. Neprestana zatrevanja od obeh strani, da vlada v koalicijski popolna harmonija, ne morejo nikogar premotiti.

Radić in njegova stranka sta pri svoji kapitulaciji slovesno priznala narodno edinstvo. Kljub temu nastopata za hrvatsko fronto. Radikalni stoji oficijelno že od nekdaj na stališču narodnega edinstva. Da delajo v praksi drugače, smo žal le prečesto okusili na lastni koži. Znanja je tudi, da ima mentaliteta velikega dela radikalne stranke mnogo več sorodnosti z velesrbištvom kakor z jugoslovenstvom. Odlični radikalni voditelji to tudi odkrito priznavajo in minister Simonović je na nedeljskem shodu kar javno vrzel parolo o srbski fronti. Naša SLS pa je itak že zdavnaj razvila prapor slovenske fronte, ki ga dviga včasih celo višje od katoliškega bandera.

Tako se na prvi hip zdi, da drvimo v kaos plemenske orientacije našega političnega življenja. Tu Srbi, tam Hrvati, tam Slovenci. Nedogledne bi bile posledice take preorientacije, uničeno vse delo, kar ga je bilo izvršene za konsolidacijo naše mlade države.

Uverjeni pa smo, do do tega ne pride. Mnogočica prebivalstva ima danes vse hujše skrbi in nadloge kakor pa so Srbi, Hrvati, Slovenstvo. Gospodarska kriza je vsak dan ostrejša, socialna beda od dneva do dneva večja. Ne ena ne druga ne dela razločka med Srbom, Hrvatom, Slovincem. V Bosni trpi srbski kmet ravnotako kakor hrvatski ali muslimanski, v Dalmaciji stradata Hrvat in Srb enako, v Vojvodini so davki enaki za vsa plemena in v Sloveniji enaki za jugoslovensko ali samoslovensko orientirane.

Ne bojimo se torej, da bi mogla parola o plemenski razdelitvi prodrati v široke mase. Porep bi bile možne pokrajinske stranke, ki bi mimogrede morda imele celo gotovo smisel. A trajno so tudi te nemogoče. Plemenske fronte bodo ostale, ako sploh pride do njih, le kratka epizoda v naši zgodovini, ki nujno vodi do pravega resničnega ujedinjenja.

Tirolska razburjena proti zveznemu kancelarju

— Dunaj, 22. februarja. Po poročilih iz inozemstva je vsa Tirolska skrajno ogorčena in nezadovoljna z izjavo avstrijskega kancelarja dr. Rameka, ki jo je podal pretekli petek v dunajskem parlamentu glede stališča Avstrije napram Mussoliniju. V imstu je bilo večerjavo javno gospodarsko zborovanje, ki pa je imelo izključno politični značaj in so vsi govorniki dali izraza svoje mo nezadovoljstvo nad postopanjem avstrijske zvezne vlade napram Mussoliniju. Za danes je sklican v inozemstvu velik protestni shod, na katerega so porvane vse politične stranke in katerega se udeležijo v velikem številu tudi socialni demokratje. Ta zbor namerava sprejeti resolucijo, ki ostro obsoja stališče zveznega kancelarja dr. Rameka napram Mussoliniju in ki obenem poziva zvezno vlado, da ali odstopi ali pa naj odločno brani svete pravice nemškega naroda na Tirolskem.

— Rim, 22. februarja. Stefani objavlja, da je ministerji predsednik s zadovoljstvom vzeli na znanje izjavo zveznega kancelarja dr. Rameka, dano italijanskemu poslaniku na Dunaju v zvezi s zadevi avstrijskega bojkota Italije.

Važni dogodki v naši zunanji politiki?

Dr. Ninčić se sestane z ministrskim predsednikom Briandom. Kombinacije o novih zvezah Jugoslavije.

— Beograd, 23. februarja. Iz zunanega ministrstva prihaja obvestilo, da poseti zunanji minister dr. Ninčić se pred izrednim zasedanjem Društva narodov v Ženevi, ki se prične 8. marca t. l., v Parizu ministrskega predsednika Brianda.

Ta poset spravlja politični in diplomatični krogi v zvezo s kandidatu zunanega ministra dr. Ninčića na mesto predsednika marčnega zasedanja Društva narodov. To kandidatu forsirajo nekateri dr. Ninčićevi prijatelji v inozemstvu in pri Društvu narodov.

— Beograd, 23. februarja. Politični krogi posvečajo precejšnjo pozornost pogostim avdicijam zunanega ministra dr. Ninčića na dvoru. Te avdicije spravlja v zvezo z izrednim zasedanjem Društva narodov v Ženevi. Kljub ponovnim demantijem se še vedno vzdržujejo tudi vesti, da se pripravljajo važni dogodki v naši zunanji politiki.

Politična pauza v Beogradu

Miletićeva proslava v Novem Sadu. — Davidović pripravlja novo propagando med narodom. — Skupščina počiva.

— Beograd, 23. februarja. Radi proslave povodom stoletnice rojstva velikega srbskega patrijota in voditelja vojvodinskih Srbov Svetozarja Miletića Narodna skupščina danes ni delovala, ker je več poslancev odpotovalo v Novi Sad. Na proslavi zastopajo Narodno skupščino oficijelno skupščinski podpredsednik dr. Subotić, skupščinski tajnik posl. Stanoje Pavlović in dva radićevska poslance.

Danes dopoldne ni bilo nikakih važnejših političnih dogodkov. Predsednik ministrskega sveta Nikola Pašić se je v ministrskem predstvedstvu dalj časa posvetoval z notranjim ministrom Božo Maksimovićem, ki je zopet ozdravel in prevzel vodstvo poslov.

V vrstah Davidovićeve demokratske stranke je opazati živahno delovanje. Prihodnji mesec nameravajo Davidovičevci pričeti z agitacijo med narodom ter prirediti več zborov in sestankov.

Pred zasedanjem Društva narodov

Jugoslavija in vstop Nemčije. — Dr. Ninčić bo osebno vodil našo delegacijo. — Obsežen program zasedanja.

— Beograd, 23. februarja. Pomočnik zunanega ministra dr. Jovana Markovića sta večerj posetila francoski poslanik g. Grenard in italijanski poslanik g. Bodrero. Zanimala sta se za stališče naše države glede vstopa Nemčije v Društvo narodov in glede vprašanja sestave naše delegacije, odnosno če pristojuje dr. Ninčić osebno izrednemu zasedanju Društva narodov. Poslanikoma je dr. Marković odgovoril, da naša država ni direktno zainteresirana na vprašanju sprejema Nemčije v Društvo narodov, gotovo pa je, da prisostvuje zunanji minister dr. Ninčić osebno temu zasedanju. Zunanji minister odnottuje v Ženevo 7. marca t. l.

TRGOVINSKA POGODBA Z ANGLIJO

— Beograd, 23. februarja. Anglijski poslanik na našem dvoru Cunard je prejel iz Londona navodila za pogajanja v vrho sklenitve nove trgovinske pogodbe z Jugoslavijo. Pogajanja se jutri prično v zunanem ministrstvu med obema v to pristojnima delegacijama.

AKCIJA PROTI JOVANU PLAMENCU

— Beograd, 23. februarja. V Podgorici se je vršilo večerj veliko protestno zborovanje črnogorske mladine. Zbor je protestiral proti reaktivaciji Jovana Plamenca.

BREZPOSELNOST V AVSTRILI

— Dunaj, 23. februarja. Listi objavljajo poročila o brezposelnosti v Avstriji in navajajo, da je bilo sredi meseca februarja v Avstriji 226.141 brezposelnih. V Gradcu jih je bilo 21.087 in v Celovcu 6729. Brezposelnost se je v mesecu februarju zvišala za 2476. V inozemstvu in v Bregenzu se je brezposelnost zmanjšala. Brezposelnost je sredi meseca februarja najhujše dosegla svoj vrhunec, ker sedaj pričakujejo, da bo ob otvoritvi stavbine sezone mogoče zaposliti več tisoč delavcev.

ki bodo zelo vplivali tudi na splošno evropsko politiko. Za kaj gre, ne ve nihče razum najožjega kroga g. Ninčića, ki pa seveda molči. Po eni verziji je treba pričakovati tesnejše zveze z Italijo, po drugi pa celo z Italijo in Francijo. Zlasti so se te vesti ponovno pojavile, odkar se je zaznalo, da se namerava dr. Ninčić s francoskim ministrskim predsednikom in zunanjim ministrom Briandom sestati.

— Beograd, 23. februarja. Nekateri pariški in mestoma nemški listi so približili vesti o vojaški zvezi, ki naj bi bila sklenjena med Italijo in Jugoslavijo proti Avstriji in ki naj bi stopila v veljavo za slučaj da se izvede priključitev Avstrije Nemčiji. Pariška „Liberté“ te vesti na podlagi posjmlj iz Beograda zanika. Označa jih kot netočne.

Najpreje odpotujejo v Zagreb na prijateljski sestanek dr. Voja Marinkovič. Ljuba Mihajlovič, dr. Angelinović in Milan Nikolić. Tu bodo razpravljali o pripravah za velik Davidovičev zbor v Zagrebu. Prirediti se ima večji shod tudi v Sarajevu, kjer nastopi posl. dr. Angelinović. Poznavalci razmer v Davidovičevem klubu zatrjujejo, da Davidovičevci ne bodo nikjer skušali izzvati konflikta s samostojnimi demokrati, s katerimi žele deloma vzdržati, deloma obnoviti prijateljske odnose. V Davidovičevem parlamentarnem klubu se izvrše tudi osebne spremembe. Dosedanji zastopnik moravskega okrožja posl. Ilić ima odstopiti in na njegovo mesto pride g. Milojević. Ravnotako ima odstopiti posl. Spasojević, namesto katerega bo pozvan komitski vojvoda Kosta Pečanac, ki je znan kot organizator komitskega ustanka proti Avstrijcem in Nemcem leta 1917.

Po poročilih iz Berna bo predsedoval izrednemu zasedanju Društva narodov japonski delegat baron Ischil. Program zasedanja je zelo obširen in so na dnevni red postavljene naslednje zadeve: 1.) izvršitev sklepa Društva narodov v vprašanju Iraka, 2.) administracija saarske kotline, 3.) mnenje stalnega mednarodnega sodišča o vprašanju ureditve razmerja med delavci in delodajalci, kakor to zahteva mednarodni urad dela, 4.) spomenica Društva narodovo o arbitraži in varnostnih paktih, 5.) pripravljajalna konferenca za razorožitev, 6.) vprašanje odprave suženjstva in 7.) glavno vprašanje: sprejem Nemčije v Društvo narodov.

Občinske volitve v balkanskih državah

— Sofija, 23. februarja. V več kakor 2000 občinah so se v nedeljo izvršile občinske volitve, ki so potekale povsed v najlepšem redu in brez vsakega incidenta. Po dosedanjih rezultatih je vlada dobila 655 odstotkov oddanih glasov.

— Bukarešta, 23. februarja. Po oficijelnih poročilih so se na Rumunske izvršile v 8704 občinah občinske volitve. Zna mi so rezultati iz 6885 občin. V 5601 občini so zmagale liste liberalne stranke. Opozicija je zmagala v 683 občinah in v 56 občinah narodne manjšine. Potrebno so še do polovine volitve v 353 občinah. Rezultati volitev v mestih so sledeči: v 63 mestih ima večino liberalna stranka, v 50 udružje. Na opozicijo in v 3 mestih narodne manjšine. Dopolnilne volitve so še potrebne v 30 mestih. Te se vrše 27. t. m.

BOJKOT NEMČIJE ITALIJI

— Beograd, 22. februarja. Beogradski listi objavljajo obširna poročila o bojkotu, ki ga organizira Nemčija proti Italiji na polju tujeskega prometa. Nemške pomorske družbe in druga društva so se obrnile na spletsko občino in na Zvezo obmorskih kopališč s pismeno prošnjo, naj pošljejo propekte. Ker Nemci bojkotirajo Italijo, so se začeli sedaj zanimati za našo rivijero.

Afganistan napovedal vojno sovjetski Rusiji

— Beograd, 23. februarja. Iz Kabula (glavno mesto Afganistan) javljajo, da je ministri svet sklenil objaviti vojno sovjetski Rusiji. Obenem je vlada odredila takojšnje mobilizacijo. Na meji je sovjetska Rusija že koncentrirala svoje čete.

FRANCOSKA POGODBA S TURČIJO

— Pariz, 23. februarja. Demantirajo se vesti, da bi Francija z angorsko pogodbo priznala Turčiji kontrolo nad bagdasko železnico. Angorska pogodba ne vsebuje nikakih teritorialnih določil razven točne razmejitve. „Matin“ kategorično proglasa za izmišljene vse vesti, da bi Francija z angorsko pogodbo bila zapletena v mosulski konflikt.

POLOŽAJ NA GRŠKEM

— Atene, 23. februarja. Proti zarotnikom uvedena preiskava bo skoraj končana. V zaroto zapleteni oficirji so skoraj popolnoma priznali, dočim vodilne civilne osebnosti zarote stvar trdovratno zanikajo. Pred dnevi je iz Aten pobegnilo 5 višjih oficirjev, ki so imeli nalogo pripraviti upor garniziji v provinci. Vseh pet oficirjev, ki so bili pristajali polkovnika Plastiras, so vendar aretirali in zaprli. Svoči so prpeljali v Atene tudi ugledno osebnost, ki je vzdrževala trajne stike med zarotniki in v Jugoslavijo pobeglim polkovnikom Plastirasom. Ministrski predsednik Pangalos objavlja, da je na Grškem vzpostavljen popoln red in mir.

Modernizacija Turčije

Angora, 18. februarja. K. Zbornica je soglasno sklenila uvesti švicarski civilni zakonik v Turčiji. Poligamija se prepove. Vsaka polnoletna oseba ima pravico odločiti se za katerokoli vero. Zbornica hoče še v sedanjem zasedanju odpraviti vse razlike med prejšnjim zakonodajstvom v Turčiji in med evropskim.

Domžalske senzacije

Tragična smrt enoletnega deteta. — Posestnik Premk je bil ubit?

Svoči so v Ljubljano v umirajočem stanju pripeljali enoletno dekletce Jožico Ogrinc, hčerko posestnika iz Stoba pri Domžalah. Dekletce je večerj popoldne sedelo doma na peči. Nenadoma je zdrnilo in padlo na štedilnik. Ker v kuhinji menda ni bil nihče navzoč, je dobil nesrečni otrok starihovite opekline. Ko so žuli roditelji, ki so bili v sosedni sobi krik otroka in prihiteli na pomoč, so opazili, da so bila krila male Jožice že v plamenu, otrok sam pa ves ožgan. Navzlic temu, da je bil otrok danes jutraj takoj pripeljan v bolnico, je ob pol 6. v starihovih mukah umrl.

Poročali smo o zagonetni tragediji za konec Premk iz Domžal. Kakor se je prvotno ugotovilo, je posestnik Andrej Premk zastrupil svojo 50 letno ženo, po pogrebu pa je izginil neznan kam. Dne 19. februarja so ga našli mrtvega. Sprva so menili, da se je Premk zastrupil, povodom obdukcije pa so ugotovili, da je bil ubit. Premk je imel vso lobanjo razbito, na glavi so bili videti sledovi težkih udarcev. Umora pok. Premka so osumljeni trije mladi fantje iz Sv. Trojice, ki so po njegovem odhodu iz gostilne metali nanj kamenje, kasneje pa so ga verjetno napadli ter ubili. Ista družba je tudi raznesla vest, da se je Premk sam zastrupil. Orožniki so prišli več osumljenih fantov in jih izročili sodišču. Slučaj je vsekakor še vedno zagoneten.

Ljubljanski dogodki

Nezgoda na Ižanski cesti. — Poskušeni vliom. — Beg od doma. — Navihana sieparka. — Nasilen ponočnjak.

Dne 22. t. m. okoli 8. zjutraj je na poti po Ižanski cesti proti Ljubljani pripeljala la lahkem enovprežnem vozčku posestnikova hčerka Marijeta Strliča. Ko je prišla v bližino mitnice, ji je nasproti s tovornim avtomobilom privozil takrat Adam Levcke. Konj se je avtomobilu ustrašil in skočil v stran. Voz se je prevrnil in je Strličeva padla s njega. Pri padcu se je težko poskodovala na nogi in so jo morali odpeljati v bolnico. Povzročena škoda znaša 75 Din, ker se je ubilo okoli 50 jaco, poleg tega pa se je slomilo oje voza. Šoferja ne sode ne nikakla krivda, ker je vozil pravilno in počasi in je tudi avto takoj ustavil.

V noči od 21. do 22. t. m. je nemnan storilec sklenil vliomiti v barako Katarine Hafner na vogalu Bleiweisove in Vošnjakove ceste. Storilec je polomil ključavnic, nato pa je, očividno prepreden, pobegnil, ne da bi mu vliom uspel.

Dne 21. t. m. je od doma pobegnil 16. letni zlatarski vajenec Viktor Hudeček. Baje je pobegnil v Dalmacijo. Deček je rumenoma velik, dobro razvit, okroglega lica in kostanjevih las. Obleden je v siv suknič in zelene hlače, na glavi ima rjavo športno čepico.

K služkinji Pavli Lastnak, zaposleni pri dr. Z. v Gradišču, je prišla 18. t. m. neka ženska, katero pozna samo po imenu Elka, in si izposodila od nje razno obleko ter perilo v vrednosti 700 Din. Ker ji doleže obleke še ni vrnila, Lastnakova sumi, da jo je omenjena Elka okradla.

Dne 20. t. m. ob 23. je prišel pred stanovanje vdove Katarine Ahlin v Jernejovi ulici kleparski mojster Fran G. in zahteval, da mu odpre. Ker vdova ni ugodila njegovi zahtevi, je začel G. divlje kričati, razbijal je po oknu in po vratih ter hotel nasiloma vdreti v stanovanje. Polomil je ključavnic in napravil 55 Din škode. G. je bil radi kaljenja nočnega miru aretiran. G. je sploh znan kot nasilnež in razgrajal in ima tozadevno vedno opravka s policijo.

ANARHIJA V GRČIJI

— Beograd, 22. februarja. Po poročilih iz Aten in Soluna vlada na Grškem prava anarhija. Diktator Pangalos je odpotoval v Solun, da sam osebno vodi varnostne odredbe za vzdrževanje javnega reda in miru. V Solunu je v glavnem tabor protirevolucionarjev oz. organizatorjev akcije, ki je naperjena proti Pangalosov. Povsod se vrše množične aretacije. V Solunu je razširjena vest, da je polkovnik Plastiras, eden najodličnejših nasprotnikov Pangalosovega režima pobegnil v Jugoslavijo.

OD DANES — TORKA DALJE

Cesaričine vijolice

kjer nastopi slavna francoska filmska zvezda RAQUEL

Meller znaša iz filma „Obliubljena zemlja“. Najvidnejše toalette v rokokostilu, iz prvih pariških modnih salonov. — Bogata in razkošna oprema. — Pretresljiva in zelo zanimiva vsebina. Z eno besedo povedano: film, ki je osvojil Beograd, Zagreb in bo osvojil tudi Ljubljano.

Predstave: 3., 5., 7. in 9. uri.

Kino Ideal

Borzna poročila

Ljubljanska borza.

Lesni trg: ponudb malo, povpraševanja srede. Prodanih 55 vag. bukovih pragov 2.51 do 2.60 m. 13.5 kr. 23 kr. 14 cm, fco, vag. naklad. postaja 30 Din; 10 vagonov 2.50 m, 12.5 kr. 22 kr. 12.5 po 25 Din za komad.

Žitni trg: Ponudb in povpraševanj malo; prodan 1 vagon zdrave koruze fco. Ljubljana 120 Din.

2 in polodst. drž. renta za vojno škodo denar 278, blago 282, zaključki —, 70dnt. invest. pos. iz leta 1921 denar 76, blago 77 in pol, Celjska posojilnica d. d. 200, 205, 202, Ljubljanska kreditna banka 200, 220, Merkantila banka 100, 104, Prva hrvatska štedionica —, —, Kreditni zavod 175, 185, Slavenska banka 50, —, Strojne tovarne in livarne —, 125, Trboveljska premo. gospodna družba —, —, Nihag d. d. —, —, Zdravne papirnice 110, —, Stavbena družba d. d. Ljubljana 90, 100, Sešir d. d. 115, 120, 115, Split, cement portland —, —, 4 in polodst. kom. zad. dež. bke. 20, 22, 4 in polodst. zast. 1. kr. deželne banke 20, 22, —.

Zagrebska borza

Devize: Curih 10.9375—10.9775, Praga 168.13—169.13, Pariz 203.55—205.55, New York 56.673—56.973, London 276.21—277.41, Trst 228.07—229.27, Berlin 13.525—13.565, Dunaj 799.70—803.70.

EFEKTI.

70dnt. invest. posojilo 1921 77—78, 1 in polodst. drž. rente za ratnu štetu 280, 279—280, Ljubljanska kreditna 200, Hrv. eskomptna banka 121—122, Kreditna banka Zagreb 128—129, Hipotekarna banka 66 in pol — 67 in pol, Jugobanka 105—106, Prastionica 976—980, Eksploatacija 29—30, Drava d. d. Osijek 205, Sečerača Osijek 420—455, Isis d. d. 60—61, Nihag 34, Gutman 330, Slaveks 150—160, Slavonija 42—43, Trboveljska 390—, Union paromlin —, Vevče 105, Agraria 44 in pol — 45 in 56t.

Inozemske borze

— Curih, 23. februarja. Borza: Beograd 9.125, —, 18.62, London 25.27, New York 519.50, —, 20.87, Praga 15.375, Dunaj 73.20.

— Trst, 23. februarja. Predborza. Beograd 43.675—43.75, Pariz 89—89.50, London 120.95—21.05, New York 24.85—24.88, Praga 73.50—73.60, Curih 478—480, Dunaj 350—355.

Poneverbe na litijški pošti

Preiskava je ugotovila na pošti v Litiji velike poneverbe. — Poštna uprava je oškodovana za 140.000 dinarjev. — Aretacija poštarice.

V zadnjem času so se ponovno pojavljale alarmantne vesti o poneverbah zdej pri tem zdej pri enem uradu. Ker se defraudacije po vojni res pojavljajo v mnogo večjem obsegu, kakor smo jih bili vajeni prej, in ker se zdi, da so vsi stari pojmi o poštenju in moralu zelo labilni, je javnost takim vestem kaj rada verjela. Večinoma pa so se izkazale ali za zelo pretirane. Kljub temu pa so razni kontrolni organi ves čas pridno na delu, da pregledujejo poslovanje državnih funkcionarjev, ki imajo opravka z denarjem. Na ta način je znatno zmanjšana možnost defraudacije, a tudi zmanjšana skušnjava zanj.

Zelo ostra je kontrola pri poštni upravi, ker je neposredno nadzorstvo nad denarnim poslovanjem podeželskih poštinih uradov razmeroma težko in mora poštna uprava še bolj kot kakšna druga računati na absolutno poštenost svojih namestnikov. Zato so nepravilnosti na naših poštah razmeroma redke. Tu in tam so jim baje prišli na sled, a so bili blagajniški primanjkljaji tako majhni, da ni bilo izključeno, da so zakrivilni samo po pomoti. Ker so prizadevi vrh tega škodo poravnali, zadeve niso imele večjih posledic. Pretekli teden pa so zasledili na pošti v Litiji poneverbe v znesku, ki je za naše razmere že prav lep. Tu je bila izključena vsaka pomota in oblasti so morale nastopiti z vso strogostjo zakona. Včeraj je bila preiskava končana in tako lahko danes obširneje poročamo o tem žalostnem dogodku, ki smo ga omenili že v včerajšnjem listu.

Vodstvo litijške pošte je bilo že tri leta poverjeno dobro kvalificirani poštini uradnici Zorki Borštnarjevi. 27-letni mladenki in domačinki iz Litije. Njen oče je bil nad 30 let v Litiji poštini selter je vedno vestno opravljal svojo službo. Bil je med litijškimi prebivalstvom splošno spoštovan in priljubljen. Dobri ljudje so očetu tudi pripomogli, da je izšolal svojo hčerko Zorko, ki je nato po končani meščanski šoli že pred vojno vstopila na pošto v Litijo. Pred tremi leti je vstopil dotakratni poštar Kolbe v pokoj in Zorka Borštnarjeva je prišla na njegovo mesto. Vodila je pošto prav dobro, da ni bilo proti njenemu poslovanju nikakih posebnih pritožb. Obenem se je posvetila javnemu delu v raznih litijških društvih ter je zavzemala v litijški javnosti odlično vlogo. Očitno so ji pač, da nastopa zelo samovoljno, a ker je bila agilna delavka, ji niso nasprotovali. Včasih so se, zlasti v zadnjih mesecih, pojavljala tudi razna sumničenja, ker se je ljudem zdelo, da živi Borštnarjeva bolj »nobel«, kakor bi ji mogla dovoljevati njene sredstva. Uradne revizije pa so našle njeno po-

slovanje v redu in tako so izgubile govorice vsako podlago. Zadnja revizija je bila pred tremi meseci, a je tudi našla vse v redu.

Prvi sum v pravilnost poslovanja litijške pošte se je pojavil v računski kontroli ljubljanske poštne direkcije. Ugotovila je namreč, da je poštarica ponovno zahtevala za izplačilo večje vsote kot blagajniško zalogo, kasneje pa v obračuni izkazala le manjša izplačila. Kontrola je opozorila poštno direkcijo, ki je odredila nenadno in tajno revizijo litijške pošte.

Revizijska komisija je prispela v Litijo v četrtek zvečer z osebnim vlakom. Pozvala je Borštnarjevo, ki je bila ravno pri večerji, naj odpre poštno blagajno. Borštnarjevi se je še posrečilo, da je dobila od nekega znanca večjo vsoto denarja, a bila je mnogo premajhna, da bi mogla kriti ogromni primanjkljaj. Revizija, ki jo je vodil inspektor dr. Vaga in ki je trajala v četrtek pozno v noč in se nadaljevala naslednje dni, je namreč ugotovila primanjkljaj nad 160 tisoč Din. Z izposojenim denarjem je Borštnarjeva pokrila okrog 20.000 Din, a še vedno je ostalo nad 140.000 Din.

V petek poštna blagajna v Litiji radi preiskave ni poslovala in tako so prišle v javnost prve vesti o reviziji in seveda že tudi govorice o poneverbi. Ljudje pač silno hitro obsojajo, tudi če nimajo dokazov, a v tem primeru so imeli žal prav. Borštnarjeva je priznala, da je z denarjem nedopustno manipulirala in tako zakrivila deficit. Komisija jo je seveda takoj suspendirala, sicer pa pustila v prostosti.

Preiskavo so nadaljevali v soboto, v nedeljo in včeraj. Ugotovila je brezdvomno krivdo Borštnarjeve in komisija je podala službeno ovadbo sodišču. Preiskovalni sodnik dr. Troje je sinoči ovadenko zaslišal na njenem domu. Uveril se je o istinitosti ovadbe in ji zato napovedal aretacijo. Bila je na to očitno že pripravljena, ker je sprejela aretacijo docela mirno in je brez odpora odšla v zapor litijškega okrajnega sodišča.

Preiskavo bo sedaj nadaljevala sodnija, dočim jo bo poštna uprava s svoje strani menda lahko že zaključila. Prvotna sumnja, da so morda udeležene tudi druge pošte, se k sreči ni obistnila. Poneverbe so bile namreč izvršene zelo enostavno in bi jim poštna uprava prišla gotovo že poprej na sled, ako se Borštnarjevi ne bi pri vsaki reviziji posrečilo, da si je pravočasno preskrbela denar, s katerim je primanjkljaj pokrila. Bržčas v svoji naivnosti sploh ni mislila države oškodovati, ampak je bila uverjena, da bo vzeti denar zopet vrnila. Baje se je znanašala na bogatega sorod-

nika v Ameriki. Seveda pa jo vse to ne more opravičiti.

Da je vzbudila aretacija v Litiji in okolici ogromno senzacijo, je umevno, saj je bila Borštnarjeva povsod znana in je zavzemala v litijški družbi odlično mesto. Kot dobra in radodarna družabnica je bila tudi precej priljubljena. Kaj jo je dovedlo do nesrečnih manipulacij, ni jasno. Res je imela le borno plačo kakor vse njene kolegice, a živela je pri svoji materi, ki je vodila oskrbo gospodinjstva in obe bi se lahko za silo preživljali.

Nerešena uganka ostane tudi, kam je Borštnarjeva dala ves denar, ki predstavlja za njene razmere pač ogromno vsoto. Živela je res preko svojih razmer, a ne toliko, da bi rabila in potrošila tako velike zneske. Po Litiji se širijo vesti o nekih nesrečnih zvezah, ki jih je baje Borštnarjeva imela in katerih žrtev da je postala. Ali in v koliko so te govorice resnične, bo pokazala šele nadaljnja sodna preiskava.

Položaj v Avstriji

Dunaj, 22. febr. Politična situacija v avstrijski republiki ni preveč rožnata. K velikim gospodarskim in socialnim skrbem prihajajo še vedno novi politični zapletljaji, ki grene življenje današnji vladi g. Rameka.

Konflikt z Italijo Avstriji ni bil prav nič ljub in javnost se je oddahnila, ko ga je kancler s svojim diplomatsko spretnim govorom v glavnem odboru parlamenta likvidiral. Drugeče pa mišljijo Tirolci, ki so po italijanskih fašistovskih metodah bolj prizadeti in živo sočustvujejo s svojimi rojaki onstran Brenerja. Njim je Ramekova izjava vse preveč medla, premalo narodna. Kar javno protestirajo proti vladi in sklicujejo protestne zbornice. Že v nedeljo so se vršili, napovedujejo pa še nove, še večje. Pojavlja se celo že zopet nekdanja deviza za odepitve od Avstrije in priključitev k Bavarski.

Dunajski vladi bi bili morda ti protesti dobrodošli, ker bi se lahko na nje sklicevali pri eventualnih intervencijah v Rimu. Ako pa postane protestna akcija resna, je stvar seveda drugačna, ker tvorijo Tirolci jedro današnje vladne koalicije. Zato ni izključeno, da povzroči tirolsko protestno gibanje resno notranjepolitično krizo v Avstriji.

Neljubi so dunajski vladi tudi dogodki, ki so se odigrali včeraj v Gradcu. Ne samo, da živi v prijateljskih odnosih z židovskim velekapitalom, strahijo jo še bolj močne mednarodne posledice. V mednarodnem svetu niso nikdar pozdravljali protizidovskih izredov in Avstrija ima pač najmanj povoda brskirati bančne mogotične v Parizu in Londonu. Vrh tega so dvignili velik kraval seveda tudi socialisti, ki pograbijo vsako priložnost, da ponagajajo današnji vladi. Graške izgrede bodo izrabili tem bolj, da potisnejo malo v ozadje zanimanje za še vedno nerešeno afero glavnega urednika Weissa.

Z mirovne konference

Sobotno predavanje v »Soči« je bilo morda najinteresnejše letošnje seje. Dvorana je bila precej polna, bila bi pa gotovo do kotečka natrpana, ako bi se vsaj naša inteligenca bolj zanimala za dogodke na mirovni konferenci v Parizu, ki so bili za naš narod tako usodni. Univerzitetni prof. dr. L. Ehrlich je podal plastično sliko situacije na pariški konferenci in podrobneje razvoja primorskega ter koroškega vprašanja. Pet predstavitev veselih je tedaj odločalo usodo narodov. Vsak od teh treh je prinesel seboj svoj last-

no mentaliteto in politično ozadje. Ameriški delegati so pojmovali vsako vprašanje po ameriško, Angleži po angleško. V koroškem vprašanju je imel glavno besedo ameriški ekspert Mais, kateremu so bili Slovenci manj vreden narod. Loj naše delegacije, obstoječe iz 3 Srbov, 2 Hrvatov in 2 Slovencev, za našo Primorsko in Koroško je bil radi tedanje situacije, neorientiranosti in radi nezadostne pripravljenosti naše delegacije zelo težaven, tembolj ker so litijani uporabljali vsa mogoča sredstva, da so ovirali, zavijali in zavlačevali ugodno rešitev naših vprašanj. Podkupili so proti nam vse pariško časopisje, ter s tem onemogočili tozadevno agitacijsko in informativno delo naše delegacije. K vsemu temu pa je bila za nas še posebno usodna odsotnost slovenske Rusije.

Edino Francozi so z vsemi močmi podpirali naše težnje. O Trstu in Primorju ni bilo niti govora, to je bil ideal Italijanov, za katerega so šli v vojno. Celo do koroškega plebiscita je prišlo šele na energični nastop naše delegacije pred podpisane mirovne pogodbe in s pomočjo Clemenceauja in Wilsona.

G. predavatelj je očrtal vse to z razumnimi podrobnostmi, stranskimi in zakulisnimi dogodki in tako natančnostjo, da so udeleženci večera z vidno napetostjo poslušali predavanje, na kar je sledila burna zahvala občinstva.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.
Torek, 23. zaprto.
Sreda, 24.: Deseti brat D.
Četrtek, 25.: Profesor Storicin. A.
Petek, 26. zaprto. (Gostovanje v Celju.)
Sobota, 27.: Obrt gospe Warrenove. F.

OPERA.
Torek, 23.: Srce z leta. Poziv na ples. Capriccio espanjole. A.
Sreda, 24.: Zvezdave ženske. C.
Četrtek, 25.: Večni mornar. B.
Petek, 26.: Tosca. D.

Komorni večer konservatorija

Včerajšnji komorni večer sta posetila pomočnik ministra prosvete g. Andrič in inspektor v ministru prosvete g. Cekić. Poslušala sta Cesar-Francovo sonato v a-duru, ki sta jo prednašala na gosli Karel Rupel, na klavirju Zora Zarnik. Ta dva velenarjena konservatorista, prvi učenec prof. Slajsa, druga učenka prof. Ravnika, malodane že dovršena umetnika, sta utrdila sloves svojih učiteljev, ker sta Francka predstavila v tako popolnem predanju, da smemo v bodoče od nju pričakovati dosego najvišjih umetniških ciljev. Zarnikova je nato temperamentno in s prijetno učinkovitostjo igrala še sama Beethovno »Sonata appassionata«. H koncu sta nastopila še druga dva konservatorista: Susteršič Vinko, učenec Slajsa in Valjalo Marta, učenka Ravnika z Dvojakovo Sonatino, op. 100. Tudi ona sta pod vodstvom svojih profesorjev Dvojakovo našedirala in predavala prav odlično.

Pred vsem drugim nas mora veseliti iskrena vzajemnost dela dveh naših najboljših profesorjev konservatorija, gg. Ravnika in Slajsa. S tem delom bosta dvignila tudi interes za domačo komorno glasbo ter močno pripomogla k krepitvi razmahu našega orkestralnega podviga. Vzgojila pa bosta tudi samozvesten, odlični solističen naraščaj. Z današnje lahke rečemo, da Slovenija, t. j. šola Glasbene Maticice in njene konservatorija zalaga orkestre, opere itd. ostale Jugoslavije s svojimi absolventi. Upravičeno bomo kmalu lahko imenovali

Slovenijo konservatorij Jugoslavije, kakor se imenuje Češka konservatorij Evrope.

Prav lepo uspehi komorni večer pa je, žal, privabil le pičlo število poslušalcev. Treba bi bilo pri nas res tudi za najboljše stvari cirkuske reklame.

Beležnica

KOLENDAR.
Danes: torek, 23. februarja 1926; katoličani: Peter D., Čudomil; pravoslavni: 10. februarja: Haralampije; muslimani: 10. šabana 1344; židje: 9. adara 5686.
Jutri: sredo, 24. februarja 1926; katoličani: Matija, Divka; pravoslavni: 11. februarja: muslimani: 1. šabana 1344; židje: 10. adara 5686.

DANASJNE PRIREDITVE.
Gledališče: opera ob pol 20. »Srce iz leta«; drama zaprta.
Kino Matiča: »Madame Sans Gene«; Ljubljanski dvor: »Madame Sans Gene«; Kino Ideal: »Cesarčine vijolice«. Čas predstavn na plakatih in v inseratih.

JUTRIŠNE PRIREDITVE.
Gledališče: opera ob pol 20. »Zvezdave žene«; drama ob 20. »Deseti brat«.
Kino Matiča: »Madame Sans Gene«; Kino Ideal: »Cesarčine vijolice«. Čas predstavn na plakatih in v inseratih.
Poslovni večer generalnega konzula dr. Beneša v Kazini ob 20.

DEŽURNE LEKARNE
Torek: Bahovec, Jurčičev trg. Uster, Svw. Ptra cesta; Jost, Spodnja Šiška, Celovška cesta.
Sreda: Sušnik, Marjini trg, Kuralt, Gosposvetska cesta.
Nezgoda na Izanski cesti. — Poskušeni vlom. — Beg od doma. — Navihana sleparka. — Nasilen ponočnjak.

Sokol

— Sokol I. v soboto 27. t. m. ob 20. uri predava na Taboru br. Zupančič o »Kav. lufcem v srednjem veku«. Opozorjamo in vabimo na predavanje vse članke. — Prosvetni odsek.

— Sokol I. v Ljubljani. Preminul je v splošni bolnici naš član brat Alojzij Jane. žič. Pogreba se udeležimo v civilu s sokolskim znakom v sredo 24. t. m. ob pol 3. uri popoldne iz dežel. bolnice. — Odbor.
— Bratom in estram ljubljanskih sokolskih društev! V sredo dne 24. t. m. priredi JSS, Jugoslovensko - Češkoslovska Liga in Češka Obec v Ljubljani poslovni večer generalnemu konzulu CSR dr. Benešu v dvorani Kazine. Začetek ob 8. uri. Pozivljamo vas, da se udeležite tega večera v kar največjem številu. — Starešinstvo JSS.

Ljubljanski Sokol opozarja svoje članstvo na obdobje konzula CSR brata dr. Otokarja Beneša, ki se vrši jutri, v sredo ob 8. zvečer v veliki dvorani »Zvezde«. Priidite v čim večjem številu, da se dostojno poslovimo od svojega ustanovnega člana. Zdravo! — Odbor! 24tn

Poziv

Novembra 1. 1924. je brez sledu izgnila bivša moja služkinja Terezija Košč, doma iz Kolka pri Hrastniku. Stanuje nekje v ljubljanski okolici, ne more pa nihče ugotoviti, kje se nahaja.

Istočasno je odšel z doma tudi njen bivši gospodar, moj mož Ivan Treč, ki je zapustil več nepreskrbljenih otrok in se potem ni več brigal za nje. Tudi njegovo sedanje bivališče ni znano niti sodnijski niti policiji. Zato prošim vsakega, ki slučajno ve, kje stanujeta imenovana dva ali pa eden od njih, da mi to sporoči.

M. Treč, Sejo št. 21, pošta Moste pri Ljubljani.

„Madame Sans Gene“

Na vprašanja naših obiskovalcev odgovarjamo tem polom, da je film, ki ga od danes naprej predvaja »KINO LJUBLJANSKI DVOR« najnovejši film s slovito ameriško filmsko igralko Glorijo Swanson v glavni vlogi. Gloria Swanson nastopa samo v tem filmu, ne pa tudi v drugih filmih istega imena, ki pa so že starejšega datuma in so bili v Ljubljani deloma že predvajani.

Kino »LJUBLJANSKI DVOR«
Telefon 730.

Danilo in njegovi prijatelji pri sobotni gratulaciji v dramskem gledališču.

Jack London:

Roman treh src

— In vendar ima ta stari Blackston prav. Zakone so ljudje prenamerili in prikrili po svoje. V pravosodju je najvažnejše srce, ne pa razum, pravičnost, ne pa logika. Zakoni so zdej samo za to, da pomagajo dijakom pri študiranju logike, ne pa da bi skrbeli za objektivno pravičnost. In kaj pomenijo Preacherjeve besede, da si ljudje sami vse izmislijo? To pomeni, da so se spreminili prvotno dobri zakoni v molzno kravo za odvetnike in sebične zakonodajalce, ki pridejo z njihovo pomočjo do slave in okroglih trebuhčkov. Ljudje, ki bi radi našli v zakonih pravičnost in zaščito, pa nimajo od naše zakonodaje prav nobene koristi. Tako je in ni nič drugače.

Umolknil je, ostal v pozni Rodinovega »Misleca« in se globoko zamislil, dočim je čakala prekrasna mestiza na običajni znak, naj začne znova čitati. Naposled se je začel iz globine misli, kjer je tehtal pravico in krivico svetovja, zopet njegov zamolkli glas:

— Toda tu v panamskih Kordillerah imamo pravično, nepristransko in čisto zakonodajo. Mi si ne lastimo pravice, da bi kratili komu svobodno voljo. Naš cilj in skrb za želoec. Sodnik v rasevini je vedno pravičnejši kakor sodnik v žametju. Čitaj dalje, Mercedes! Blackston ima vedno prav,

samo če ga ljudje pravilno čitajo — temu pravimo paradoks in je podobno sodobnemu pravosodju, ki je tudi paradoks. Čitaj torej! Blackston je temelj človeškega prava, toda — ah, koliko zla so že storili prebrisani ljudje v njegovem imenu!

Čez deset minut je slepi mislec dvignil glavo, podihnil zrak in dal mladenki znak, naj neha čitati. Po njegovem zgledu je začela tudi ona vdihavati zrak.

— Morda se širi ta vonj od svetilke, o Pravični? — je omenila spoštljivo.

— To je vonj gorečega petroleja, — je dejal stari, — Svetilka je nedolžna. Nekje v daljavi gori nafta. Čujem tudi oddaljene strele.

— Jaz nisem ničesar slišala... je spregovorila ona.

— Draga hči, tebi, ki vidiš, ni treba slišati tako dobro, kakor slišim jaz. Bilo je mnogo strel. Zapovej mojim otrokom, naj poizvedo in mi sporoče, kaj se je zgodilo.

Mladenka se je spoštljivo poklonila starcu, ki je bil sicer slep, vendar je pa čutil s svojim čudovito razvitim sluhom vsako kretnjo. Nato je odgnala zavoso iz oči in stopila iz votline. Na vsaki strani vhoda v votlino je sedel peon. Oba sta bila oborožena s puškami in lovskimi noži. Ko sta čula njeno povelje, sta vstala in se poklonila — ne nji, temveč nevidnemu izvoru vseh zapovedi. Eden je udaril s topim koncem sekire po kamnu, na ka-

terem je sedel, in se sklonil, da bi lažje slišal. Kamneni je pokrival rudonosno žilo, ki se je vlekla skozi vse pogorje. Tam na nasprotnem hribu, odkoder je bil krasen razgled po Kordillerah, je sedel v ogromnem gnezdu neke čudne ptice-roparice drugi peon. Tudi on je naslonil uho na kamen in udaril v odgovor s sekiro po njem. Nato je stopil k bližnjemu drevesu, segel z roko v duplino in potegnil za vrvi, ki je visela znotraj, kakor cerkovnik, kadar zvoní.

Vse je bilo tiho. Naenkrat se je ogromna, 50 čevljev dolga veja ločila od debla ter se začela dvigati in spuščati, kakor semafor na železnici. Na razdalji dveh milj se je zganilo in odgovorilo na gori stoječe drugo drevo. Čim je bilo to signaliziranje končano, se je zalesketalo na soncu neke v dolini ročno ogledalo in poslalo povelje slepca v votlino na vse strani. In naenkrat je vse pogorje oživele. Na vse strani so šla s pomočjo rudonosne žile solčnih žarkov in premikajočih se vej sifrirana povelja.

Enrico Solano je jahal ta čas čil in zdrav v spremstvu svojih sinov Aleksandra in Ricarda spredaj, za njim pa Leoncie in Henry Morgan. Francis je bil zadnji, ker je hotel na vsak način braniti svoje prijatelje za slučaj nepričakovane napada od zadaj. Zdej pa zdej se je ta ač ovi ozrl in vsem se je poznalo na obrazih, da se boje za Francisovo usodo. Ker Francis le ni bilo od ni-

koder, se je Henry neopaženo vrnil, da ga poišče. Kmalu na to je tudi Leoncie obrnila konja, ker jo je zelo skrbelo, kaj je s Francisom. Toda konj, ki je čutil pred seboj drugega konja, se ni hotel ukloniti njeni volji. Zarezgetal je in se spustil v galop naprej. Leoncii ni preostajalo drugega, nego da ustavi in razjaše konja. Snela je konju uzdo in hitela peš nazaj. Šla je tako naglo za Henryjem, da ga je malone dohitela v trenotku, ko je srečal Francis in peona. Ob mlada Američana sta ji začela očitati, da tako nepremišljeno tvega svoje življenje. Toda v njunem glasu ni bilo pravega ogorčenja, pač pa komaj zdrževana ljubezen. Oba sta napenjala sluh, da ujameta medsebojne vibracije strastne ljubezni.

Ker je pa ta hip prevladovalo srce nad razumom, sta bila Henry in Francis tako zatopljena v svoje intimne občutke, da nista niti opazila, kako se je približal iz džungle odred. Kljub temu, da so opazili plemičevi tovariši v njuni družbi ubežnega peona, ki so ga začeli takoj pretepati, bi se ne bilo obema Morganoma nič zgodilo, če bi bil prisoten plemič. Toda slednjega je mučila že več dni zaporedoma malarija tako, da je moral zaostati. Vendar pa so bili njegovo prijtelji zelo vljudni in prijazni z Leoncio, kakor tudi s Henryjem in Francisom, katerima so zvezali samo roke ter se pripravili, da ju odpeljejo tja, kjer so jih čakali konji in plemič. Peon je dobil seveda za svojo nepokorščino takoj predujem na račun poznejših muk.

Svetilnica je sredstvo, s katerim se povečava prodaja.
V dobro razsvetljenih prostorih se odjemalec počuti dobro. Izbira se
vrši mnogo hitreje. Ako torej želite, da se Vam prodaja obilno poveča
• prijam dobro in bazo klijentel razsvetljajte Vaše trgovine.

OSRAM

Gospodarstvo

Vprašanje davčne reforme

Glavna skupščina Centralne industrijskih korporacij je bila v petek končana; med drugimi je sprejeta tudi resolucija, ki se nanaša na neposredne davke in samoupravne davčne doklade. Resolucija se glasi:

Z ozirom na nesorazmerno obremenjenost s neposrednimi davki, z državnimi in samoupravnimi davčnimi dokladi, prosimo kraljevo vlado in narodno skupščino, da brez vsakega nadaljnjega zavlačevanja predloži novi zakon o neposrednih davkih, s katerim se bodo davčna bremena pravično in enakomerno razdelila na vse pridobitne stroke. Dokler ne stopi v veljavo nova davčna reforma, prosimo, da se olajšajo bremena, ki so najtežja, posebno nepravična bremena kot je davek za privatne uradnike v Srbiji, Bosni in Hercegovini, v Hrvatski in Vojvodini, ki z avtonomnimi dokladi večkrat znaša nad 50 % od celokupnih dohodkov; potrebno je, da se avtonomna davčna doklada maksimira s 100 %. Kar se tiče dohodarine, ki znaša pri dohodkih nad 50 tisoč dinarjev, 17,16 % poleg ostalih davkov in doklad, prosimo, da se predložna školska skala čita v dinarjih.

Avtonomna davčna doklada mnogokrat predstavlja večja bremena od celokupnih državnih davkov in doklad. Določa se na nepravični podlagi, pri čemer se v mnogih slučajih obremenjuje mali del, celo povsem neznaten del prebivalstva nerazumno mnogo bolj nego ostalo prebivalstvo. Zato zlasti prosimo kraljevo vlado in Narodno skupščino, da najodločnejše nastopi za to, da se v gospodarstvu samoupravnih teles uvede potrebno štedenje in da se samoupravna bremena pravičneje razdeli na vse sloje prebivalstva. Zato prosimo, da se izvede člen 132. predloga finančnega zakona za leto 1926/27; če to ne bi bilo mogoče, je potrebno omejiti avtonomne doklade, v katerem slučaju bi bilo predvsem potrebno maksimirati občinske doklade na davek privatnih uradnikov.

Dalje je skupščina centralne industrijskih korporacij sprejela tudi resolucijo glede zakona o pobijanju nedopustne špekulacije. Ta resolucija se glasi:

«Z ozirom na mednarodno gospodarsko konferenco, ki jo pripravlja Društvo narodov, prosimo kr. vlado, da posveti posebno pozornost vsem vprašanjem, ki so s tem v zvezi, in da pravočasno pripravi za to potrebni material. Ob tej priliki izjavljamo, da smo odločno proti vsakemu sistemu diferencijalnih carin.

V vprašanju načrta zakona o pobijanju nedovoljene špekulacije glavna skupščina konstatira, da bi predložitev takega zakona bila povsem neaktualna, zlasti v današnji splošni poslovni depresiji. S policijskimi odredbami se ne morejo regulirati cene življenjskih potrebščin. Glavna skupščina se popolnoma pridružuje resoluciji konference zastopnikov pridobitnih organizacij, ki je bila sprejeta januarja t. l. v Zagrebu.

Proti novemu načrtu zakona o pobijanju draginje

Resolucija, sprejeta na občnem zboru Zveze obrtnih združenj v Ljubljani.

Sprito škodljivih posledic, ki jih ima za našo celokupno obrtnost izvajanje določil zakona o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije z dne 30. decembra 1921, ki tako težko ogroža dobri sloves našega obrtništva in trgovstva in izpodriva ugled celokupnega našega podjetništva v inozemstvu, ne da bi mogel ta zakon kakorkoli ublažiti položaj na domačih trgih in znižati cene, odločno protestiramo proti vsakemu novemu poskusu prisilne ureditve cen. Priznati moramo sicer, da ima gospod minister za socialno politiko pri zamišljeni novi proti-

draginjski akciji dober namen, toda praksa pri nas in v inozemstvu je že v zadostni meri dokazala, da vsaka tudi najbolje zamišljena naredba ne more imeti nobenega vpliva na ureditev cen, ako je proti temeljnemu načelom trgovine in narodnega gospodarstva sploh.

Tržne razmere so se izza prevrata bistveno izpremenile. Obrtnik in trgovec se morata težko truditi, da sploh najdejo kupca za svoje blago. Danes nahajamo povsod vsakovrstnega blaga v izobilju na razpolago, zato ni današnjih razmer presojati po onih med in neposredno po vojski. Ako so bili med vojsko, ob času pomanjkanja živih policijski predpisi, ki so urejevali aprovizacijo, mogoče na mestu, danes absolutno niso več. Vsek poskus prisilne vplivati na ureditev aprovizacijskih razmer potom policijsko - administrativnih mer, bi pomenil samo zavirati naravni razvoj in ogroziti materialno in moralno legalne obrtnike in trgovce, katerih položaj je sprito latentne poslovne stagnacije v depresije že itak zelo težak in jedva zmošljiv.

Zlasti opozarjamo na veliko kvarnost in skrajno slabe rezultate maksimiranja cen. Škodljive posledice dosedanjih poskusov bi morale svariiti pred vsako novo enako mero. Maksimiranje cen, zlasti maksimiranje s strani konzumentov - ljubkov, kakor to predvideva novi načrt, ki ne morejo imeti potrebnega pregleda tržnih razmer, bi moralo samo pomagati zakoniti trgovini in verzištvu. Zato moramo resno svariiti pred novimi takimi poskusi, ki se običajno uporabljajo samo kot sredstva za preganjanje in žigosanje legitimnih obrtnikov in trgovcev, ki danes z veliko energijo in trudom, duševnim in telesnim, jedva vzdržujejo svoje obrate. Ne protidraginjske naredbе, ampak odprava vseh, predvsem tarifno-železniških in carinskih - prometnih zaprek, ki danes preprečujejo domačo produkcijo, ki zavirajo prosti razvoj legitimne obrtnosti, edino odprava vseh teh težav, bi mogla položaj na naših trgih ublažiti. Zato zahtevamo ukinitev v Sloveniji še veljavnega protidraginjskega zakona in odločno protestiramo proti vsaki novi taki akciji.

—g Stanje Narodne banke dne 15. februarja. V oklepaju razlika v primeri s stanjem dne 8. februarja. Aktivna: kovinska podlaga 427,8 (-13,5), posojila 1299,4 (+3,5), račun za odkup kromskih novčanic 1,152,9, račun začasne razmenjave 348,3, državni dolgov 2,966,3, vrednost državnih domen, zastavljenih za izdajanje novčanic 2,138,3, saldo raznih računov 569,0 (-82,0). Skupaj 8,902,4. Pasiva: Od glavnice izplačano 28,4, rezervni fond 7,4, novčance v obtoku 5,704,9 (-119,9), državni račun začasne razmenjave 348,3, državne terjatve 179,9 (+48,5), rane obveznosti 427,3 (-20,5), državne terjatve za zastavljene domene 2,138,3, azijo za kupovanje zlata 76,5; skupaj 8,902,4.

—g Uradni tečaj dinarja za mar. FI. nančno ministrstvo je določilo za mar. s. e. deče uradne tečaje: 1 napoleonor 218, 1 turška lira 247, 1 angleški funt 276, 1 dolar 56,60, 1 kanadski dolar 56,85, 1 alata nem. marka 13,80, 1 poljski zlot 7,65, 1 avstrijski šilling 7,98, 100 franc. frankov 207, 100 švic. frankov 1693, 100 t. lir 229, 100 belgijskih frankov 238, 100 holandskih gld. 227, 100 romunskih lejev 24,30, 100 bolgarskih levov 40, 100 danskih kron 1520, 100 norveških kron 1190, 100 pesetov 800, 100 drahem 80, 100 Kč 168, 1 milijon madžarskih kron 795. Ti tečaji veljajo od 1.-31. marca.

—g Manufakturna trgovina l. 1925. Celokupni uvoz manufakture v našo državo je znašal lani 27,286,064 kg v vrednosti 2,655,660,645 Din. Vse uvoze je znašal 8,221,743,522 Din, tako, da odpade na manufakturno 25 odstotkov.

—g Oddaja prevoza v Raketu. «Direkcija dr. železnice» odeljenje Ljubljana razpisuje ponovno oddajo prevoza raznega materiala od postaje Raketa do čepalke v Zelnah. Natančnejši pogoji so razvidni pri mašinskem odeljenju direktorije. Rok za polaganje ponudb do 8. III. 1926. do 11 ure. 243n

—g Nova tarifa za prevoz piva. Tarifni odbor gen. direktorije železnice je izdelal novo tarifo za prevoz piva. Prometni minister je novo tarifo že potrdil. V veljavo bo stopila 8. marca. Vozarina se zviša po novi tarifi skoraj za 100%. To povišanje zadene posebno domače konzumente.

To in ono

Letošnja plesna deviza na Rivieri

Plešite na steklu!

Če bi gozdne vile hotele plesati moderne plesne na svojih gozdnih plešiščih, ne bi prišle daleč. Oblike modernih plesov so tako zmečkane in komplicirane, da zahtevajo posebno gojena plešišča. Londonski in pariški plesni manažerji, to je podjetniki plesnih lokalov grade plešišča s posebnimi atrakcijami, da privabijo v svoje lokale čimveč plesalcev. V pariškem Bois na pr. je lastnik restavracije dal odstraniti parketno plešišče in ga zamenjal z mramornim. V vročih poletnih nočeh bodo plesali pariški pari mnogo prijetneje na mramornem plešišču, kakor bi na parketnem. Plesalci si morajo pred plesom odrgniti čevlje s posebno kremo, ker bi jim ciser drčalo. V orijentu pa so že od nekoč mramornata plešišča v modi in imajo prvenstvo pred ostalimi. Krema je sestavljena iz posebnih orientalskih zelišč.

Na posebno originalno idejo je prišel lastnik elegantnega londonskega bara, ki je zgradil plešišče svojega bara tako, da je pod tenko parketno plastjo iz lesa dal zgraditi posebne jeklene vzmeti, tako da se plesalci zibajo med plesom v prijetnih valovih.

Se interesantnejše je plešišče nekakega orientalskega restavracija v Londonu, kjer visi plešišče na velikih verigah. Plešišče se ziblje kakor nihalo, ker povzroča v plesalcih izredno ugodne občutke.

Najnovejša senzacija prvorazrednih lokalov na francoski rivieri pa so plešišča iz stekla. V vseh prvovrstnih barih med Nizzom in Monte Carlom plešejo bogati inozemci na plešiščih iz stekla. Pod steklom se nahajajo raznobarne električne žarnice, tako da se plesalci premikajo na svetlobni plošči. Izmenjavajo svetlobe in barve se vrši med plesi. To povzroča v plesalcih baie posebne modulacije ritmov. Jasno je, da pridejo lepe noge in elegantne plesne kretnje na takih plešiščih do apertne veljave. Zato je deviza letošnje seje na Rivieri: Plešite na steklu!

Kongres za žensko volilno pravico

Od 30. maja do 6. junija se bo vršil letos v Parizu 10. mednarodni kongres združenja za žensko volilno pravico. V združenju so zastopane vse kulturne države sveta. Kongresa se bodo udeležile tudi delegatke feminističnih društev iz Jugoslavije, prvič pa mu bodo prisostvovala tudi zastopnice prenovljene Turčije, Perzije, Japonske in Kitajske. Kongres bo imel torej res svetovno značaj.

Dnevni red je že določen, a je tako obsežen, da je maloverjetno, da bi kongres v enem tednu absorbiral, zlasti ako pomislimo, da bodo govorile same ženske. Zborovanje bo na slavnostni seji otvoril predsednik francoske republike, kar je vsekakor malo čudno, ker je znano, da v Franciji nimajo ženske

nitij aktivne, niti pasivne volilne pravice.

Feministke bodo razpravljale predvsem o odpravi sedanje dvojne morale, ki velja deloma še v zakonikih, povsod pa v javnem mnenju za moške in ženske. Zahtevale bodo za ženske iste pravice, ki si jih jemljejo moški oz. za moške iste socialne dolžnosti, ki jih današnja družba nalaga ženskam. Posebno pozornost hočejo posvetiti tudi dečjemu vprašanju in pri tem zahtevati spremembo Napoleonovega kodeksa, ki je razum v Franciji v veljavi še tudi v mnogih drugih državah in ki ne dovoljuje iskanja nezakonskega očeta. Manifestirale bodo za izenačenje nezakonske dece z zakonsko, za reformo zakonskega prava, za pripustitev žen v vse državne službe, zlasti tudi v diplomatsko in upravopolitično.

Glavni predmet razprav pa bo sedeva tvorilo vprašanje ženske volilne pravice v onih državah, kjer dosedaj še ni uvedena. V Evropi je še devet takih držav: Jugoslavija, Italija, Španija, Portugalska, Francija, Bolgarija, Rumunija, Grčija in Albanija. V ostalih evropskih državah imajo žene že več ali manj obsežno volilno pravico in to celo na Madžarskem, dasi je tam omejena še na zelo ozek krog.

Kakor računajo se bo pariškega kongresa udeležilo okrog 1000 delegatki iz vsega sveta.

5 dni brez spanja

Teorije in rekordi ameriških profesorjev.

Amerikanci trde, da spijo ljudje v Evropi predolgo. Po njihovem mnenju je to grda razvada in njihovi zdravniki odločno odklanjajo mnenje evropskih kolegov, da pomeni dolgo spanje zdravje. Po ameriškem nazoru je spanje gospodarsko zlo, deloma potrebno, nikakor pa ne v obsegu, kakor je danes v navadi v Evropi.

Posebno odločen je v tem oziru ameriški profesor Mooss, ki uči na George Washington University. Mož pravi, da je spanje samo pricuena razvada človeškega rodu, proti kateri moramo nastopiti z vsemi sredstvi, energično in sistematično. Prof. Mooss ni ostal samo pri svojih teorijah, nego je poskušal tudi njih praktično izvedbo. V to svrhu se je poslužil 4 študentov in 5 študentk. Te svoje učence je prisilil, da so morali ujeti 72 ur, ne da bi zatisnili oči. Medtem času je izvrševal nad njimi vse mogoče eksperimente: preiskoval je njih pritisk krvi, dihanje, telesno temperaturo in bitje srca. Nato je organiziral med dijak pravcatu tekmovalnjo proti spanju. Šest parov je vzdržalo 80 ur brez spanja.

Profesor N. H. Fiesher, tekmeč prof. Mossa, je šel še dalje. On je na lastni koži preiskoval posledice dolgega bdenja. Sedaj pripoveduje svoje doživljanje.

V prvih 24 urah je šlo vse normalno. Dan in noč je mirno delal v svojem laboratoriju. Drugega dne se je počutil nekoliko utrujenega. Ponoči zlasti med 2. in 4. uro, ko se poleže v vlemestu ropot, je moral napeti vso svojo energijo, da se je zoperstavil spancu, ki ga je hotel obvladati. Njegov asistent ga je

moral sedemkrat opozoriti, da se ni udal spanju. Tretji dan se je počutil razmeroma dobro. Volja, da se zoperstavi spanju, je bila živa, toda brez moči. Sledečo noč vsa njegova energija ni mnogo zalegla. Čim ga je zapustil asistent, je začel dremati... Asistent je moral često uporabiti nasilna sredstva, da ga je vzbudil. Četrti dan že ni mogel več slediti normalnemu delu. Njegov asistent ga je zvečer spremljal v kabaret. Razne brhke plesalke so za nekaj časa obudile fantazijo profesorja in ga držale pri zavesti. Počasi pa so začele pojenjati sile. Profesor je zatisnil oči, dva prijatelja sta ga morala držati, da ni omahnil. Glavo so mu močili z mrzlo vodo. Na večer petega dne je došlo do katastrofe. Profesorja so morali položiti v posteljo, kjer je spal nepretrgoma 24 ur.

To so samo prvi poskusi. Ameriška profesorja sta sklenila, da nadaljujeta s svojimi eksperimenti.

Ženska roparska morilka

Pred približno tremi tedni je bil v Linzu v svojem stanovanju ustreljen bivši major in trgovec s »reprogrami« Schafranek. Umor, o katerem smo poročali tudi mi, je bil roparskega značaja, vendar oblasti zločinca niso moge najti.

Pretekli teden je prispelo na policijo v Linzu pismo, v katerem se neki neznanec javlja, da je umoril Schafraneka. Spizal da se je v njegovo stanovanje, hoteč ga oropati. Istočasno pa je prišel trgovec z neko mlado damo domov. Ker se mu ta ni hotela udati, jo je hotel zlorabiti. On, neznanec je nato skočil iz svojega skrivališča in trgovca ustrelil. Mlada dama je pobegnila. On sam odpotuje prihodnje dni na Dunaj. Upa, da ga nihče ne razkrinka. Samokres je vrgel proč. Povdarja pa, da je mlada dama nedolžna.

Policija je v Schafranekovi zapuščini našla več pisem, podpisanih z imenom Mimi. Iz pisem je bilo razvidno, da je imela ta Mimi pred dvema letoma razmerje s trgovcem. Nadalje je policija našla potrdilo o prejemu vsote 2.300.000 avstr. kron. Potrdilo je podpisala neka Mici Spiessberger. Policija je primerjala pisavo pisem, pisavo neznančevega pisma in ugotovila, da je v vseh slučajih ena in ista pisava. Marija Spiessberger je bila nato v soboto popoldne prijeta. Sprva je zanikala, da bi se bila sploh poznala s Schafranekom. Ko pa so ji predložili dokazila, da je izdala svojo skrivnost. Med drugim je izpovedala, da ji je Schafranek pisal, naj ga obišče. V nedeljo popoldne ga je obiskala. Ko je vstopila, se ji je hotel Schafranek približati. Ogorčeno ga je zavrnila. Ponujal ji je nato tri briljantne prstane, če ga usliši. To jo je tako razburilo, da je skočila k omari, na kateri je opazila samokres in je Schafraneka ustrelila.

Pobrala je nato briljante ter 500.000 kron. Neopazeno je odšla na kolodvor in se odpeljala v Wels. Samokres je vrgla proč. Popoldne se je vrnila v Linz k roditeljem, zvečer na se je odpeljala v Salzburg. Dva prstana je zastavila, tretjega je dala zožiti in ga je nosila sama. V Salzburgu je ostala osem dni.

Mlad morilka, katero so zasliševali več ur, je bila popolnoma zrušena in so ji morali nuditi okrepila. Skoro gotovo je, da si je pravljico o nasilju Schafraneka le izmislila, zakaj imela je že pred dvema letoma radi tajne prostitucije opravka s policijo.

Le z »NIGRINOM« maži svoje obvalno, kakor solnce žarko bo se lesketalo!

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

V globoki žalosti naznanjamo, da nam je naša srčno-ljubljena, dobra soproga, mati, stara mati in tačka, gospa

Frančiška Kastelic

soproga trgovca in poseznika

dne 22. t. m. po kratki, zelo mučni bolezni, previdna s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne nam pokojnice bo v sredo, 24. febr. 1926 ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice na Stari poti št. 3 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 22. februarja 1926.

Žalujoče rodbine: Kastelic, Hladky in Murten.

Moško kolo

dobro ohranjeno — kupim. — Ponudbe pod «Kolo/367» na upravo «Slov. Naroda».

Sveže ribe olje

najboljše znamke — se dobi v lekarni dr. G. Piccoli, Ljubljana, Dunajska cesta 4. — Naročila se točno izvršujejo. 205/L

Zastopnika

učimo v vsakem kraju. Pripravno za vsakogar. Potrebna kapitala Din 100. Lep zaslužek. — Ponudbe pod «Postanski zaslužek» na: Propaganda, reklamna d. z. o. z. Ljubljana, Selburgova ulica 7, II. nadst. 501

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo, da je naša draga mama, stara mama in tačka, gospa

Pavlina Dietz roj. Claulandi de Mayly

danes ob 9. zjutraj, previdna s sv. zakramenti, v 74. letu starosti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage nam rajne bo v sredo, dne 24. februarja ob pol treh popoldne iz tačke žalosti, Sv. Petra cesta 22, na pokopališču pri Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah. — Priprave smo v molitvi in tih spominu.

Ljubljana, dne 22. februarja 1926.

Žalujoči ostanli.

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežuto vest, da se je Bogu Vsemogočnemu dopadlo poklicati k sebi našo ljubljeno, dobro soprogo, oziroma mater, sestro in svakinjo, gospo

Genovefo Cizej

soproga pekarskega mojstra

ki je, previdna s tolažili sv. vere, danes ob šestih zjutraj, v starosti 78 let mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne rajne se bo vršil 25. t. m. ob pol treh iz hiše žalosti, Zalokarjeva ulica št. 11, na pokopališču k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 23. februarja 1926.

Globoko žalujoče rodbine:

Cizej, Kuntzky, Accetto, Jelšek

Za jugoslovanski patent št. 1133 od 1. novembra 1922 na:

Koristna stezna ploča za konačne zaklopke III slično kod vodova slabe struje (Inventarizacija s. št. 1133 od 1. novembra 1922 na: Koristna stezna ploča za konačne zaklopke III slično kod vodova slabe struje)

so lahko kupili ali odjemali licen. Cenjene ponudbe na ing. Milan Jaklje, Ljubljana, Selburgova ulica 7./L.

V našem se oddaja

v novi zgradbi v Ban Mlad-

novoj ulici v Splitu

3 stanovanja

z vsem komfortom ter

poslovnimi prostori

v mezzaninu in pritličju. Vpra-

šanja je nasloviti na Ernesta

574 Savoglavich Split.

Najstarejša slovenska plesarska

in ličarska delavnica

Ivan Bricelj, Ljubljana

Dunajska cesta 15 in Gosposvetska c. 2

(dvorišna kavarne „Evropa“)

Se priporoča. — Izvršitev točna,

cene zmerne. 27-L

Dne 6. marca 1926 dopoldne ob 9. uri se

vrši pri okr. sodišču v Radovljici: PLOSTOVOLNA JAVNA DRAŽBA

enonadstropne hiše

zelo pripravne za večjega obrtnika. V hiši se nahaja 1 sta-

novanje 2 sob, kuhinje in pritličja, 2 kleti, 2 velika in 1

manjši poslovni prostor, vodovod in elektrika. Hiša je od-

daljena 2 min. od kolodvora Radovljica ter je sodno ocenjena

na 140.000 Din. Izklicna cena 80.000 Din. Dražbeni pogoji so

na vpogled pri okr. sodišču v Radovljici. Pojasnila daje last-

nik Minka Horvat, medistinja, Ljubljana, Dal-

matinova ulica 10./II. desno.

Makulturni papir
kg Din 5-
prodaja uprava „Slov. Naroda“